

FEOLVASÓÁLLVÁNY

Van-e valamilyen díszítés a felolvasóállványon abban a templomban, ahol már jártál?

A szentély központi helyén mindig az oltár áll. Attól jobbra vagy balra, egészen elől – ahol a szentély a templomhajóval találkozik – látható a felolvasóállvány, más néven „ambó”. Innen szól hozzánk a pap, és itt olvassák fel a szentírási részleteket és imádságokat, különösen a szentmise első részében (amit – ahogy arról később még lesz szó – tanító résznek vagy „igeliturgiának” nevezünk). A szentmisék előtt elhelyeznek itt egy vaskos könyvet is, az úgynevezett misekönyvet – pontosabban annak az egyik kötetét. A másik kötetet ugyanis az oltáron található kis állványra teszik, ahonnan a szentmise második részében (az áldozati részben, vagyis az „áldozati liturgia”, más néven az „Eucharisztia liturgiája” során) olvasnak fel.

De térjünk vissza a felolvasóállványhoz! Ez sokszor egyszerű bútor – szerényebb megjelenésű, mint az oltár –, de gyakran láthatunk rajta valamilyen díszítést is. Ezek az ábrázolások mindig a tanításra utalnak, ami innen elhangzik. Ha galambot látunk a felolvasóállványon, akkor a Szentlélekre kell gondolnunk, aki az Egyház tanítását sugallja, és őrzi annak tisztaságát, igazságát. Ha két kőtábla látható itt, akkor az arra emlékeztet minket, hogy a pap

Isten parancsait hirdeti, miképpen Mózes is Istentől kapta a kőtáblákra írt tízparancsolatot (erről az ószövetségi Szentírásban lehet olvasni). Előfordul, hogy feszület látható a felolvasóállványon, annak jeleként, hogy a tanítás elsősorban Jézus Krisztusról szól, az ő földi életéről, haláláról és örömhíréről. Szintén Krisztusra – az Ő nevére – utal, ha az úgynevezett „krisztogramot” (egymásra írt X és P betűt) látjuk. Ha pedig valamilyen táplálékot – például gyümölcsöket, gabonakalászsokat, kenyereket, halakat – ábrázol a felolvasóállvány díszítése, akkor az azt jelenti, hogy a tanítás számunkra lelki táplálék. A templomban elhangzó tanításra éppúgy szüksége van a lelkünknek, mint ahogy a testünket az enivaló tartja életben.

Szószéket is láthatunk a régi templomokban. Ide annak idején lépcsőn ment fel a pap, és így a templomhajó terében, az ott ülő hívek fölött tudott beszélni. Mindezt azért volt fontos, hogy jobban lehessen hallani az elhangzottakat. Gondoljunk bele: régen nem voltak mikrofonok és hangszórók, tehát a papnak igencsak hangosan kellett beszélnie, ha azt akarta, hogy megértsék a mondanivalóját a nagyobb templomok hátsó soraiban is. A magasban lévő szószékekről, ha jól helyezték el ezeket, távolabb is tisztán lehetett hallani a prédikációt. A barokk templomokban igen gazdagon díszítették, szobrokkal és domborművekkel is ékesítették a szószékeket, önálló kis remekművekként „lebegnek” a templomhajókban e kosár- vagy hajószerű, mennyezetes, tornyos építmények. Ma már van hangosítás minden nagyobb templomban, így a régi szószékeket nem használják, újabb templomokban pedig nem is készíteneek ilyet.

A **krisztogram** két betűjét – az X-et és a P-t – nem magyar kiejtés szerint kell olvasnunk, hiszen valójában görög betűkről van szó. Az X a görög „khi”, a P pedig a „ró”, ami így Krisztus görögül írt nevének – a „Khristosz”-nak – az első két hangja. Úgy tartják, ezt a jelet láthatta Nagy Konstantin császár álmában egy titokzatos üzenet kíséretében – „e jelben győzni fogsz!” –, és ez erősítette meg abban a szándékában, hogy támogatnia kell a kereszténység terjedését a Római Birodalomban. A krisztogramot néha más jelekkel egybekomponálva is ábrázolják, például megjelenhet rajta a görög ábécé első és utolsó betűje, az alfa és az ómega is, arra utalva, hogy „Krisztus a kezdet és a vég”.

